

Vodnik za vlagatelje na Ljubljanski borzi

NA KRATKO O BORZI

Ime	Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana
Naslov	Slovenska cesta 56, Ljubljana
Spletna stran	www.ljse.si
100 % lastnik borze	Zagrebska borza d. d.
Število borznih članov	14
Glavni segment trga	Prva kotacija, trg delnic
Borzni indeks	SBI TOP
Trgovalni čas	9.15 - 14.30 (svežnji: 8.00 - 14.30)
Trgovalni načini	- Neprekinjen način trgovanja (za bolj likvidne vrednostne papirje) - Avkcijski način trgovanja (za manj likvidne vrednostne papirje)
Poravnava poslov	KDD – Centralna klirinško depotna družba
Regulator trga kapitala	Agencija za trg vrednostnih papirjev

Tržna kapitalizacija in promet LJSE 2016

Tržna kapitalizacija konec leta 2016*	Leto 2016 (v mio EUR)	Delež v %
Vsi vrednostni papirji	26.117	100,00
Vse delnice	5.000	19,14
Delnice prva kotacija	4.563	17,47

Promet v letu 2016	Leto 2016 (v 000 EUR)	Delež v %
Vsi vrednostni papirji	333.675	100,00
Vse delnice	312.978	93,80
Delnice Prva kotacija	280.227	83,98

*Delež vseh delnic predstavlja 12,7% BDP v enoletnem obdobju 4. kvartal 2015 - 3. kvartal 2016 - 39.503 mio EUR; Vir: SURS.

Gibanje indeksa SBI TOP in promet z delnicami

ZAKAJ INVESTIRATI V SLOVENSKE DELNICE?

- Na borzi lahko trgujete z delnicami družb, ki sodijo med najboljše slovenske družbe. Te družbe dobro poznate in jim zato zaupate, da bodo uspešno poslovale tudi v prihodnje, s tem pa plemenitile vaš kapital.
- Informacije o slovenskih borznih družbah so vam lažje dostopne kot tiste o mednarodnih družbah: vse objave borznih družb so dostopne na sistemu SEOnet, mediji pa jih tudi intenzivno pokrivajo.
- Pri borznih posrednikih vam je na voljo analitična podpora, pri nekaterih pa lahko spremljate tudi trgovanje na borzi.

	Povprečni dnevni promet v letu 2016 (v EUR)	Povprečno dnevno število poslov v letu 2016	Sprememba tečaja v letu 2016 v %	Delež delnic v prostem obtoku 31. 12. 2016 v %	Delež delnic v lasti tujcev 31. 12. 2016 v %
GORENJE	91.749	29	30,3	53,3	62,1
INTEREUROPA	3.118	6	122,6	43,4	0,8
KRKA	434.837	60	-18,9	66,3	23,5
LUKA KOPER	74.556	16	8,7	37,9	6,5
MERCATOR	6.331	4	-17,1	5,4	98,6
PETROL	242.611	43	27,1	59,2	25,0
POZAVAROVALNICA SAVA	75.986	10	2,1	44,4	33,6
TELEKOM SLOVENIJE	72.410	15	-2,6	31,9	5,1
ZAVAROVALNICA TRIGLAV	114.845	61	-1,3	31,0	17,1

KATERI PRODUKTI SO VAM NA VOLJO?

TRG DELNIC

39 delnic

- Prva kotacija
- Standardna kotacija
- Vstopna kotacija

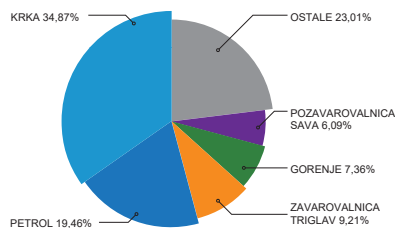
TRG OBVEZNIC

56 vrednostnih papirjev

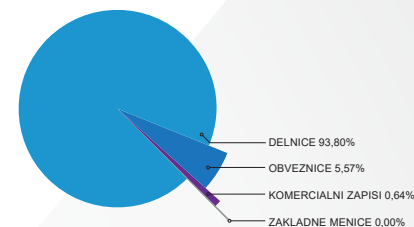
- Obveznice
- Zakladne menice
- Komercialni zapisi

Stanje na dan 28. 2. 2017.

Najprometnejše delnice v letu 2016

Sestava prometa z vrednostnimi papirji po tipih finančnih instrumentov na vseh trgih Ljubljanske borze v letu 2015

Družbe v Prvi kotaciji

gorenjegroup

Intereuropa[®]
Globalni logistični servis

KRKA

LUKA KOPER
Port of Koper

Mercator

PETROL

SAVARe

TelekomSlovenije

triglav

Prva kotacija

V Prvi kotaciji so borzne družbe, ki izstopajo po svoji mednarodni odprtosti, likvidnosti, velikosti in transparentnosti poslovanja. Za vlagatelja pomeni Prva kotacija določeno zagotovilo kakovosti vrednostnega papirja, ki predstavlja sorazmerno varnost naložbe.

LJSEPRVA

Indeks

SBI TOP služi kot »benchmark« indeks, ki nudi informacije o gibanju cen najbolj likvidnih in največjih delnic na organiziranem trgu. Gre za indeks celotnega trga oziroma »broadband« indeks, katerega namen je slediti najboljšim delnicam na Ljubljanski borzi in tako nuditi osnovo za naprednejše finančne produkte.

SBITOP

Kodeks upravljanja javnih delniških družb

Kodeks je vlagateljem v veliko pomoč pri preverjanju nivoja in oceni tveganja upravljanja, vodenja in nadziranja posamezne borzne družbe. Glavni cilj Kodeksa je razvoj dobre prakse korporativnega upravljanja v Sloveniji. Vse borzne družbe so dolžne vsako leto javno razkriti izjavo o skladnosti s Kodeksom, ki daje vlagateljem dober vpogled v nivo korporativnega upravljanja pri posamezni družbi.

KAKO POTEKA TRGOVANJE NA LJUBLJANSKI BORZI?

Trgovanje z vrednostnimi papirji poteka preko borzoposredniških hiš in bank, ki so članice Ljubljanske borze. Za začetek trgovanja na borzi je potrebno z izbrano borzoposredniško družbo ali banko podpisati pogodbo o borznem posredovanju in poskrbeti za odprtje trgovalnega računa. Pri tem mora vlagatelj zagotoviti sledečo dokumentacijo:

- veljavni osebni dokument za fizične osebe,
- izpisek iz sodnega registra, ki ne sme biti starejši od treh mesecev za domače pravne osebe,
- overjen izpisek iz sodnega oz. drugega registra države sedeža za tuje pravne osebe,
- davčno številko,
- številko transakcijskega računa kamor bodo nakazana denarna sredstva.

Trgovanje poteka preko trgovalnega sistema

Ljubljanska borza trguje na mednarodni trgovalni platformi Xetra®, ki omogoča vnos različnih vrst naročil za trgovanje ter različne trgovalne mehanizme, kot so neprekinjeno in avkcijsko trgovanje, otvoritvene, prekinitvene in zaključne avkcije ter vzdrževanje likvidnosti.

Neprekinjeno trgovanje se začne ob 9.15 uri z odprtjem otvoritvene avkcije in potem omogoča neprekinjeno sklepanje poslov po tečajih v okviru vsakokratne najboljše ponudbe in povpraševanja. V avkcijskem načinu trgovanja, ki je namenjeno manj likvidnim delnicam, se vsi posli za posamezno delnico sklenejo enkrat v dnevu po enem samem tečaju.

Vsa naročila vlagateljev lahko v sistem Xetra vnašajo le borzni posredniki. Vnos naročil je možen vsak trgovalni dan od 8.00 ure dalje, samo trgovanje pa poteka med 9.15 in 14.30 uro.

V Xetri je možna je uporaba naslednjih naročil:

- Tržna naročila
- Omejena naročila
- Naročila s pogoji načina izvršitve:
 - Naročila tržno-v-omejeno
 - Naročila s skrito količino
 - Stop naročila
 - Naročila takoj-ali-prekliči
 - Naročila izvrši-ali-prekliči
 - Naročila zavedi-ali-prekliči
 - Naročila vnesi na vrh
 - Naročila plus vnesi na vrh
- Naročila s pogoji omejitve veljavnosti izvršitve na posamezno trgovalno fazo:
 - Samo v otvoritveni avkciji (opening auction only)
 - Samo v zaključni avkciji (closing auction only)
 - Samo v avkciji (auction only)
 - Sprejem preostanka (accept surplus orders)
- Naročila s pogoji časovne veljavnosti:
 - Dnevno naročilo (good-for-day)
 - Naročilo do določenega datuma (good-till-date)
 - Naročilo do preklica (good-till-cancelled)

Priporočamo, da se glede nasveta o najprimernejših naročilih in taktiki trgovanja obrnete na svojega borznega posrednika.

Obračun in poravnava poslov, sklenjenih na Ljubljanski borzi

Za posle sklenjene na Ljubljanski borzi velja, da postanejo stranke posla dokončno zavezane za izpolnitev obveznosti iz poslov, sklenjenih na določen trgovalni dan (T+0), najkasneje do 16:30 na ta isti dan. Dokončnost transakcij je dosežena s transferjem zadevnih papirjev in kupnine na dan T+2 najkasneje do 15:00. V primeru obračuna in poravnave poslov, sklenjenih na organiziranem trgu, KDD uporablja t.i. »BIS DvP Model 2« (neto princip na denarni strani posla, bruto princip na strani papirjev).

Davki

Slovenski vlagatelji		
	Pravne osebe v %	Fizične osebe v %
Obresti	15	25
Dividende	15	25
Kapitalski dobički	15**	25*

* Davčna stopnja za prvih pet let imetništva kapitala v višini 25 %, nato se vsakih pet let zniža za 5 %, začeni od stopnje 20 %.

** Davčna stopnja za 2017 - 19 %.

KAKO IN KJE DOBITE INFORMACIJE O TRGOVANJU?

Najboljši vir informacij in svetovanja je vaš izbrani borzni posrednik. Pri njem lahko dobite redna poročila in podatke o trgovanju, o delnicah, analitična poročila o posamezni delnici, nakupna in prodajna priporočila ter druge koristne informacije.

Na SEOnet (<http://seonet.ljse.si>) so brezplačno na voljo informacije o poslovanju borznih družb, kot so letna in kvartalna poročila ter tudi pretekle in tekoče informacije, za katere družbe menijo, da lahko vplivajo na ceno delnice, prospekti in druge pomembne informacije.

SEONET

Podatki o trgovanju z delnicami in analitični podatki o družbah Prve kotacije so na voljo na spletni strani borze (www.ljse.si), pa tudi na spletnih portalih borzoposredniških družb in drugih ponudnikov tovrstnih informacij. Pri nekaterih lahko trgovanje spremljate tudi v živo, njihov seznam je prav tako na spletni strani borze.

INFO HRAMBA (<http://www.oam.si>) je zanesljiva in uradna centralna točka vseh nadzorovanih informacij slovenskih borznih družb in bo v prihodnje tudi del panevropskega sistema z eno vstopno točko za območje celotne EU.

INFO STORAGE

Kje lahko dobite analize delnic

Borznoposredniška družba / banka	Analize, ki jih zagotavlja vlagateljem
Abanka	Zagotavljajo analize na individualno zahtevo stranke
ALTA Invest	Redno (četrtno) analizirajo delnice naslednjih podjetij: Gorenje, Intereuropa, Krka, Luka Koper, Petrol, Telekom Slovenije, Zavarovalnica Triglav, Sava Re in Cinkarna Celje. Občasno se analiza izdeluje tudi za Savo, Mercator in Datalab. Vsako četrtno izdelajo tudi krajši zbirni pregled rezultatov in sprememb v priporočilih. Druge analize zagotavljajo po naročilu.
BKS Bank AG, Bančna podružnica	Zagotavljajo analize na individualno željo stranke.
Gorenjska borznoposredniška družba	Redno spremljajo delnice Prve kotacije in glede na aktualnost delnice ostalih podjetij. Analize zagotavljajo na individualno željo stranke.
Ilirika	Redno analizirajo delnice naslednjih podjetij: Krka, Petrol in Zavarovalnica Triglav, občasno Sava Re in Luka Koper.
InterCapital Securities	Letno objavljajo natančne analize družb, ki se dopolnjujejo s pregledom kvartalnih finančnih rezultatov. V Sloveniji spremljajo naslednje družbe: Krka, Petrol, Sava Re, Luka Koper, Gorenje, Telekom Slovenije. Publikacija Earnings Overview vključuje skupni pregled in primerjavo finančnih rezultatov družb, ki sestavljajo SBI TOP indeks. Njihove stranke pa prejema tudi dnevno publikacijo, ki vsebuje pregled aktualnega dogajanja in trendov na trgu kapitala.
NLB	Redno pripravljajo poglobljene analize izbranih delnic iz Prve kotacije Ljubljanske borze in četrtno osvežujejo zbirni pregled rezultatov poslovanja. Dodatno na tedenski ravni pripravljajo pregled relativnih kazalnikov vrednotenja slovenskih izdajateljev s četrtno osvežitvijo podatkov poslovanja.

IZBERITE SI SVOJEGA BORZNEGA POSREDNIKA

Borzni posrednik bo na trgu izvrševal vaša naročila za nakup in prodajo vrednostnih papirjev, obenem pa vam bo svetoval na primer:

- katera delnica predstavlja priložnost za nakup (na podlagi priporočila analitikov),
- katero naročilo je najprimernejše za doseg vašega cilja pri prodaji ali nakupu,
- pošiljal vam bo informacije o dogajanju na trgu,
- pri njem lahko dobite informacije o pričakovanih gibanjih cen vrednostnih papirjev v prihodnje (na podlagi analitičnih predvidevanj),
- nekateri borzni posredniki vam bodo omogočili spremljanje trgovanja na borzi in trgovanje preko spletne aplikacije,
- nekatere borzne hiše organizirajo za svoje stranke izobraževalna srečanja in podobno.

Borznega posrednika lahko izberete pri naslednjih borznih družbah in bankah, ki so člani Ljubljanske borze:

Član	Telefon	Spletna stran
Abanka Vip, d.d.	+ 386 1 471 81 83	www.abanka.si
Alta Invest, d.d.	+ 386 1 3 200 398	www.alta.si
BKS Bank AG, Bančna podružnica	+ 386 1 589 09 26	www.bksbank.si
Deželna banka Slovenije, d.d.	+ 386 1 472 72 67	www.dbs.si
Erste Group Bank AG, Dunaj*	+ 43 5 0100 - 10100	www.erstegroup.com
GBD Gorenjska borzno posredniška družba, d.d.	+ 386 4 280 10 00	www.gbd.si
Ilirika borzno posredniška hiša, d.d.	+ 386 1 300 22 50	www.ilirika.si
InterCapital securities Ltd., Zagreb*	+ 385 1 4825 894	www.intercapital.hr
Nova KBM, d.d.	+ 386 2 229 2081	www.nkbm.si
Nova Ljubljanska banka, d.d.	+ 386 1 476 51 99	www.nlb.si
Perspektiva, d.d., borzno posredniška družba	+ 386 1 568 81 41	www.perspektiva.si
Raiffeisen Centrobank AG, Dunaj*	+ 43 1 51520 408	www.rcb.at
SKB banka, d.d.	+ 386 1 471 50 71	www.skb.si
WOOD & Company Financial Services, a.s., Praga*	+ 420 222 096 111	www.wood.cz

*Tuji član z oddaljenim dostopom

Omejitev odgovornosti: Ta brošura je oblikovana z namenom omogočiti splošne informacije o Ljubljanski borzi, njenih storitvah ter o slovenskem trgu kapitala. Niti borza niti katerakoli druga pravna ali fizična oseba, ki je sodelovala pri nastanku in izdelavi te brošure, zato ne odgovarja za nobeno škodo, ki bi izhajala iz uporabe informacij v tej brošuri. Celotno objavljeno vsebino bralci uporabljajo na lastno odgovornost. Vsebinska, kot je objavljena v tej brošuri, v kolikor ni tako izrecno navedeno, ne pomeni ponudbe ali vabila k oddaji ponudbe za nakup ali prodajo vrednostnih papirjev. Seznanitev z vsemi oblikami tveganja pri naložbah v vrednostne papirje je pogoj za oblikovanje ustrezne investicijske odločitve, zato borza bralcem priporoča, da ne sprejemajo investicijskih odločitev zgolj na osnovi objavljenih informacij v tej brošuri, temveč se o tem posvetujejo s pooblaščenimi strokovnjaki na ustreznih področjih.

 Ljubljanska borza, d. d., Ljubljana,
Slovenska cesta 56, 1000 Ljubljana

 01 471 02 11 info@ljse.si

 01 471 02 13 info@ljse.si